

Я. А. САВЧЕНКО

SAVCHENKO YA.

аспірант, Академія адвокатури України

(Науковий керівник – доцент А. М. Бірюкова)

ОРГАНІЗАЦІЙНІ ФОРМИ ЗДІЙСНЕННЯ АДВОКАТСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ ТА ЧЕСЬКІЙ РЕСПУБЛІЦІ: ПОРІВНЯЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА

ORGANIZATIONAL FORMS OF ADVOCACY IN UKRAINE AND CZECH REPUBLIC: COMPARATIVE DESCRIPTION

*Тези доповіді на Науковій конференції аспірантів, молодих вчених і практиків
«Актуальні питання законодавчого й організаційного забезпечення здійснення правової допомоги в Україні»,
27 березня 2015 року, Київ, Академія адвокатури України*

1. Незалежний інститут адвокатури є свідомим зрілості суспільства. А ефективність його функціонування безпосередньо залежить від форм організації цього інституту у державі.

2. У пошуках оптимальної національної моделі варто звернутися до досвіду країн, які мають усталене регулювання інституту адвокатури, законодавство яких відповідає найкращим зірцям європейської нормотворчості.

3. Метод порівняльно-правового аналізу пропонується використати для дослідження законодавства Чеської Республіки. Адже ця держава вже пройшла етап правових реформ на шляху до євроінтеграції. А приналежність до тієї самої правової сім'ї, етнічний розвиток слов'ян, довготривалий вплив радянської влади на формування правопорядків, державне співробітництво та прагнення до втілення загальнолюдських цінностей споріднюють Україну та Чеську Республіку, а отже, становлять інтерес та основу для порівняльного аналізу.

4. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 5 липня 2012 року закріплює наступні організаційні форми (ст. 13 – ст. 15): здійснення адвокатської діяльності адвокатом індивідуально (самозайнята особа); адвокатське бюро (є юридичною особою, створеною одним адвокатом, може залучати до виконання укладених бюро договорів про надання правової допомоги інших адвокатів на договірних засадах); адвокатське об'єднання (є юридичною особою, створеною шляхом об'єднання двох або більше адвокатів, також може залучати до виконання укладених

об'єднанням договорів про надання правової допомоги інших адвокатів на договірних засадах) [1].

5. Треба додати, що зазначені організаційні форми адвокатської діяльності поширюються і на адвоката іноземної держави при здійсненні ним адвокатської діяльності на території України, відповідно до п. 6 ст. 59 національного закону [1].

6. Закон «Про адвокатуру» Чеської Республіки від 13 березня 1996 року використовує дещо відмінну термінологію. Так, Глава II чеського закону позначається як «Способи виконання адвокатури» – має на увазі роботи в адвокатурі. § 11 закріплює, що адвокат працює в адвокатурі: а) самостійно, або б) спільно з іншими адвокатами як учасник товариства відповідно до § 14 («товариство») або як компаньйон компанії, або зарубіжної компанії, або ж с) за наймом відповідно до § 15а [3].

7. Товариство. Якщо адвокати працюють в адвокатурі спільно і ця робота не виконується компанією або зарубіжною компанією, вони оформляють взаємні відносини письмовим договором про товариство. Його учасниками можуть бути лише адвокати і вони зобов'язані виконувати роботу в адвокатурі під спільною назвою для досягнення договірної мети. Адвокат, який є учасником товариства, не може одночасно працювати самостійно, як компаньйон компанії або як компаньйон зарубіжної компанії, в іншому товаристві або за наймом [2, 125].

8. Компанія. Адвокати можуть працювати в адвокатурі як компаньйони відкритої публічної компанії з обмеженою відповідальністю, коман-

дитної компанії або товариства з обмеженою відповідальністю, якщо предметом ділової діяльності такої компанії або спільноти є тільки робота в адвокатурі та компаньйонами є тільки адвокати. Адвокати можуть працювати в адвокатурі як компаньйони публічної комерційної компанії, командитної компанії або товариства з обмеженою відповідальністю, заснованого відповідно до Комерційного Кодексу в тому випадку, якщо предметом діяльності такої компанії є виключно робота в адвокатурі, а її компаньйонами є лише адвокати [4, 94]. Адвокат, який працює в адвокатурі як компаньйон компанії або компаньйон зарубіжної компанії, не може одночасно працювати в адвокатурі самостійно, у товаристві, як компаньйон іншої компанії або за наймом [2, 126].

9. Робота в адвокатурі за наймом (§ 15а). Адвокат може працювати в адвокатурі за наймом у іншого адвоката, в компанії або в закордонній компанії. Трудові відносини найнятих на роботу адвокатів регулюються Кодексом законів про працю. Адвокат може працювати за наймом лише у одного адвоката, в одній компанії або в одній закордонній компанії. Найнятий на роботу адвокат не має права одночасно працювати в адвокатурі самостійно або спільно з іншими адвокатами [3].

10. Довготривала співпраця між адвокатами (§ 15е). Адвокат, який займається роботою в адвокатурі самостійно, може довготривало надавати юридичні послуги іншому адвокату, який самостійно займається адвокатською діяльністю, компанії або зарубіжній компанії на основі договору

про довготривалу співпрацю, укладеного з іншим адвокатом, компанією або зарубіжною компанією [4, 103].

11. Відповідно до вимог Європейського Союзу чеський закон зазнав доповнень у 2002 році. Так, було законодавчо закріплено інститут європейського адвоката. При цьому розрізняють два види європейських адвокатів: гостючий європейський адвокат (адвокат-візитер) та осілий європейський адвокат [2, 142]. Зрозуміло, що їх діяльність також організовується. Європейський адвокат-візитер не може бути членом товариства (§ 14) або компаньйоном компанії (§ 15). А осілий європейський адвокат може бути членом товариства або компаньйоном компанії, або працювати в адвокатурі як найнятий на роботу адвокат (§ 15а).

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Закон України «Про адвокатуру та адвокатську діяльність» від 05.07.2012 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/5076-17>
2. Schelleová I. Organizace soudnictví a právní služby / Ilona Schelleová a kolektiv. – Brno: Alfa, 2006. – 213 s.
3. Zákon č. 85/1996 Sb., o advokacii, ve znění pozdějších předpisů [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://www.cak.cz/scripts/detail.php?id=42>
4. Zákon o advokacii : Komentář / Svejkovský J., Vychopeň M., Krym L., Pejchal A. a kolektiv. – Praha: C.H. Beck, 2012. – 656 p.